

DAMIR JURAS*

Disciplinska odgovornost policijskih službenika u Federalnoj upravi policije Federacije Bosne i Hercegovine

Sažetak

U radu se prikazuje uređenje disciplinske odgovornosti policijskih službenika u Federalnoj upravi policije Federacije Bosne i Hercegovine, a uz pojedine institute navode se stajališta pravne teorije. Uvodno se opisuju nadležnosti i obveze policijskih službenika te definiira disciplinska odgovornost. U središnjem dijelu rada opisuju se povrede službene dužnosti, disciplinske sankcije, pravila disciplinskog postupka i postupak udaljenja iz službe policijskog službenika. Zaključak je da je sustav disciplinske odgovornosti uređen na jasan i cjelovit način, koji osigurava postizanje uredne i učinkovite službe, ali i zaštitu prava policijskih službenika.

ključne riječi: *disciplinska odgovornost, disciplinski postupak, Federalna uprava policije, Federacija Bosne i Hercegovine, policijski službenik, povreda službene dužnosti.*

UVOD

Policijski službenici u Federalnoj upravi policije Federacije Bosne i Hercegovine obavljaju poslove sprečavanja i otkrivanja kaznenih djela terorizma, međukantonalnog kriminala, stavljanja u promet opojnih droga i organiziranog kriminala, pronalaženja i hvatanja počinitelja tih kaznenih djela i njihova privođenja nadležnim tijelima te osiguranja određenih osoba i zgrada Federacije (čl. 3. i 30. Zakona o unutarnjim poslovima Federacije BiH)¹. U svom radu policijski službenici primjenjuju ovlasti propisane zakonima o kaznenom postupku u Bosni i

* dr. sc. Damir Juras, znanstveni suradnik, glavni policijski savjetnik, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, voditelj Odjela prvostupajnskog disciplinskog sudovanja u Splitu.

¹ Zakon o unutarnjim poslovima Federacije BiH. Službene novine Federacije BiH, broj 81/14.

Hercegovini te policijske ovlasti propisane Zakonom o policijskim službenicima Federacije BiH (čl. 10. Zakona o policijskim službenicima Federacije BiH, ZPS)².

Policijski službenici u ispunjavanju svojih dužnosti moraju postupati zakonito i nepristrano, ne smiju javno iskazivati politička uvjerenja, a vjerska uvjerenja ne smiju javno iskazivati dok su na dužnosti. Policijski službenici imaju obvezu čuvanja kao tajne svih povjerljivih podataka i materijala, a zakonom je propisano koji su položaji, funkcije i aktivnosti nespojivi s njihovim službenim dužnostima. Osim tijekom radnog vremena, policijski službenici i izvan radnog vremena moraju djelovati na način koji odgovara interesu i ugledu policijskog tijela (čl. 36. – 38. ZPS-a). Oni moraju uživati ugled u sredini u kojoj žive i djeluju.

Ukupnost službenih obveza policijskih službenika čini njihovu službenu dužnost. Policijski službenik disciplinski je odgovoran za povrede službene dužnosti propisane ZPS-om nastale kao rezultat njegove krivnje (čl. 105. st. 1. ZPS-a). Pravna zabluda ne dolazi u obzir kao analogna osnova isključenja odgovornosti u disciplinskom pravu jer su zaposleni dužni poznavati propise radne discipline, svoje obveze i odgovornosti te propise o povredama radne discipline³.

Disciplinska odgovornost jest odgovornost za povredu radnih dužnosti i obveza te je kao takva specifičan vid pravne odgovornosti jer se primjenjuje samo na fizičke osobe koje su u radnom odnosu⁴. Svrha je disciplinske odgovornosti pojačati unutarnju disciplinu i odgovornost za zlouporabe i loše izvršenje te osigurati da svi zaposleni poštuju svoje obveze⁵.

Kaznena odgovornost za kazneno djelo ne isključuje disciplinsku odgovornost policijskog službenika ako je počinjenje kaznenog djela ujedno i povreda službene dužnosti. Oslobođenje od kaznene odgovornosti ne podrazumijeva istovremeno i oslobođenje od disciplinske odgovornosti (čl. 105. st. 2. – 3. ZPS-a). S obzirom na svrhu koja se želi postići, vrstu sankcija, dobra koja se žele zaštititi, ovlaštenike progona, tijela koja provode postupak te pravnu zaštitu, riječ je o samostalnim i odvojenim vidovima pravne odgovornosti koji se međusobno ne isključuju⁶.

1. POVREDE SLUŽBENE DUŽNOSTI

Povrede službene dužnosti jesu narušavanje posebnih dužnosti i ovlaštenja službenih osoba te povreda integriteta službe koju čine sami nositelji službenih ovlasti⁷.

Lakše povrede dužnosti blaži su oblik odstupanja od pravnih propisa i od načela na kojima se temelji obavljanje službene dužnosti, odnosno one su kao takve blaži oblik povrede

² Zakon o policijskim službenicima Federacije BiH. Službene novine Federacije BiH, broj 27/05., 70/08., 44/11.

³ Čukić, Z. *Disciplinska odgovornost zaposlenih*. Sudska praksa, 1/06., str. 49.

⁴ Simović, V. *Disciplinska odgovornost zaposlenih prema novom Zakonu o radu Republike Crne Gore*. Pravni život, 10/03., str. 872.

⁵ Cardona, F. (2003). *Liabilities and Discipline of Civil Servants*.

<http://www.sigmaweb.org/publicationsdocuments/37890790.pdf> (pristup 18. 4. 2018.), str. 2.

⁶ Cardona, F. *op. cit.*, str. 5.

⁷ Milković, D. *Odgovornost službenika za povredu službene dužnosti*. Radno pravo, 6/05., str. 58.

pravila struke⁸. Lakše povrede službene dužnosti jesu: 1. nenošenje ili neispravno nošenje uniforme, naoružanja ili opreme; 2. nedolazak na posao u određeno vrijeme ili odlazak s posla prije kraja radnog vremena⁹; 3. nepažljivo i neuredno čuvanje dokumenata i podataka; 4. neopravdana odsutnost s dužnosti u trajanju od jednog dana u jednom mjesecu; 5. izazivanje svađe i narušavanje međuljudskih odnosa; 6. nekorektno i nepristojno ponašanje prema kolegama, zaposlenicima ili posjetiteljima (čl. 106. ZPS-a).

Težim povredama dužnosti iz službeničkog odnosa grublje se povređuju uspostavljena pravila ponašanja službenika i mogu se ugroziti i širi interesi društva¹⁰. Teže povrede službene dužnosti jesu: 1. neizvršavanje, nesavjesno, nepravovremeno ili nepažljivo izvršavanje službenih zadataka ili konzumiranje alkohola tijekom radnog vremena; 2. izbjegavanje obveza vezanih za profesionalnu obuku i usavršavanje; 3. četiri ili više lakših povreda službene dužnosti u razdoblju od dvije godine; 4. neopravdana odsutnost s dužnosti u trajanju dužem od jednog, ali kraćem od tri dana u jednom mjesecu; 5. neovlaštena uporaba sredstava povjerenih radi izvršavanja zadataka i dužnosti; 6. vršenje aktivnosti koje nisu u skladu s interesima policijskog tijela ili bez prethodnog odobrenja rukovoditelja; 7. ponašanje koje onemogućava, ometa ili otežava drugima izvršavanje službenih zadataka; 8. nepružanje stručne pomoći građanima u ostvarivanju njihovih zakonskih prava; 9. ponašanje koje narušava ugled policijskog tijela; 10. nepoduzimanje ili nedovoljno poduzimanje mjera u okviru vlastitih dužnosti nužnih za osiguravanje objekata, osoba te povjerenih sredstava i stvari; 11. sprečavanje građana ili pravnih osoba u ostvarivanju njihovih prava pri podnošenju zahtjeva, žalbi, pritužbi, molbi i drugih podnesaka ili neodlučivanje po tim podnescima u zakonskom roku; 12. nepružanje pomoći drugom policijskom službeniku koji traži pomoć kada mu je pomoć nužna za izvršavanje njegovih službenih zadataka; 13. prikrivanje činjenica o načinu izvršavanja službenih radnji ili upotrebi sile drugoga policijskog službenika koji je načinom izvršenja službene radnje ili upotrebom sredstva prisile učinio težu povredu službene dužnosti; 14. činjenje ili nečinjenje koje vodi otkrivanju službene tajne; 15. samovoljno napuštanje dužnosti ili mjesta čuvanja određenog objekta ili osobe koje može imati štetne posljedice za policijsko tijelo; 16. dolazak na posao u pijanom stanju ili pod utjecajem alkohola ili korištenje narkotika ili opijata za vrijeme radnog vremena; 17. sprečavanje, izbjegavanje, ometanje ili na drugi način odgađanje provođenja internih ili disciplinskih postupaka; 18. narušavanje javnog reda i mira, posebno nepristojnim i grubim ponašanjem, tučnjavom na javnome mjestu ili bilo kojom drugom radnjom kojom se narušava javni red i mir te ugled policijskog tijela, bez obzira na vrijeme i mjesto događaja; 19. davanje netočnih podataka koji utječu na donošenje odluka nadležnih tijela ili izazivaju druge štetne posljedice; 20. neopravdana odsutnost s dužnosti u trajanju od tri uzastopna dana ili ukupno pet dana tijekom jedne kalendarske godine; 21. zloupotreba bolovanja; 22. upotreba sile u suprotnosti s

⁸ Juras, D. *Disciplinska odgovornost policijskih službenika u Republici Srpskoj*. NBP – Žurnal za kriminalistiku i pravo, 1/15., str. 85.

⁹ Prema čl. 112. st. 1. toč. b. Nacrta Zakona o policijskim službenicima Federacije Bosne i Hercegovine, <http://www.fmup.gov.ba/v2/propis.php?idkat=1&idpropis=58> (pristup 12. 7. 2018.), kašnjenje na posao ili raniji odlazak s posla bit će lakša povreda službene dužnosti samo ako je riječ o ponovljenom, odnosno učestalom postupanju.

¹⁰ Ilić, A. (2012). *Disciplinska i materijalna odgovornost državnih službenika u pravnom sistemu Republike Srbije*. <http://teme2.junis.ni.ac.rs/public/journals/1/previousissues/teme1-2012/teme%201-2012-23%20lat.pdf> (pristup 18. 4. 2018.), str. 381.

odredbama ZPS-a; 23. zloupotreba službenog položaja; 24. odbijanje izvršavanja zakonitih naredbi izdanih radi izvršavanja službenih zadataka i dužnosti; 25. sudjelovanje u političkim aktivnostima koje nisu u skladu sa službom policijskog službenika, bilo za vrijeme ili izvan dužnosti; 26. diskriminiranje pri vršenju dužnosti na osnovi rase, boje kože, spola, jezika, religije, političkog ili drugog opredjeljenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla ili po bilo kojoj drugoj osnovi¹¹. Teže povrede službene dužnosti stupnjaju se bodovima na sljedeći način: povrede iz točki od 1. do 3. – 5 bodova; povrede iz točki od 4. do 6. – 10 bodova; povrede iz točki od 7. do 11. – 15 bodova; povrede iz točke 12. – 20 bodova; povrede iz točki od 13. do 19. – 25 bodova; povrede iz točki od 20. do 26. – 30 bodova (čl. 107. ZPS-a).

Odredbom o nesavjesnom, nepažljivom, nepravodobnom izvršavanju službenih zadataka ili neizvršavanju službenih zadataka mogu se obuhvatiti sva kršenja službenih obveza u službi, pa se ona može ocijeniti kao generalna klauzula u slučaju da određeno činjenje ili propuštanje činjenja u službi nije obuhvaćeno drugom pravnom kvalifikacijom¹².

Povreda kojom se narušava ugled policijskog tijela sastoji se u kršenju općeprihvaćenih pravila ponašanja, i to takvim intenzitetom da se objektivno šteti ugledu policijske službe. Policijski službenici moraju voditi računa da, dok nose odoru, ne predstavljaju samo sebe već i cijelu službu¹³.

2. DISCIPLINSKE SANKCIJE

Disciplinske sankcije jesu one zakonom propisane mjere koje nadležno tijelo izriče službeniku za povredu dužnosti nakon provedenog postupka zbog povrede dužnosti. Mogu se podijeliti na: moralne, koje pogađaju samo ugled zaposlenika; profesionalne, koje pogađaju položaj zaposlenika u radnom odnosu; i novčane, koje pogađaju imovinu, odnosno prihode zaposlenika¹⁴. Kažnjavanjem počinitelja povreda dužnosti osigurava se da svi policijski službenici poštuju svoje obveze, onemogućava se društveno izjednačavanje krivnje, odnosno nametanje odgovornosti službenicima koji uzorno obavljaju svoj posao te se podiže povjerenje u policiju¹⁵.

Za lakše povrede službene dužnosti mogu se izreći sljedeće disciplinske sankcije: 1. pisana opomena; 2. novčana kazna u iznosu od 15 % jedne osnovne mjesečne plaće policijskog službenika. Za teže povrede službene dužnosti mogu se izreći sljedeće disciplinske sankcije:

¹¹ U čl. 119. Nacrta ZPS-a ukupno je propisano 30 težih povreda službene dužnosti.

¹² Lubarda, B. (*Disciplinska odgovornost i harmonizacija prava*. Pravo i privreda br. 5–8/01., str. 247.) ističe da navedena formulacija povrede dužnosti nije dovoljno precizna, no Dedić, S. i Gradašćević-Sijerčić, J. (*Radno pravo*. Pravni fakultet u Sarajevu, 2005., str. 324.) s pravom upozoravaju na to kako je bitno da kod povrede radnih dužnosti postoji jasna prethodna određenost radnih dužnosti zaposlenika, odnosno radnika u propisu, kolektivnom ugovoru, općem aktu poslodavca ili ugovoru o radu, pa tada nije teško utvrditi znači li određeni čin ili propust zaposlenika povredu utvrđene radne dužnosti.

¹³ Henning, O. *Policijska etika – Upute za orijentaciju*. Izbor članaka iz stranih časopisa. Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, 4/99., str. 248.

¹⁴ Benković, B. (2010). *Disciplinska odgovornost državnih službenika u pravu Republike Hrvatske i pravu Bosne i Hercegovine*. Magistarski rad. Pravni fakultet u Osijeku, str. 77.

¹⁵ Stephens, D. W. (2011). *Police Discipline: A Case for Change*. <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/234052.pdf> (pristup 18. 4. 2018.), str. 22.

1. novčana kazna; 2. obustavljanje unapređenja u viši čin; 3. prekid radnog odnosa¹⁶. Novčana kazna za teže povrede službene dužnosti i prestanak radnog odnosa izriču se prema tablici određenoj čl. 112. st. 3. ZPS-a, pa je tako kao minimalna propisana novčana kazna u iznosu od 15 % plaće za dva mjeseca, što se izriče policijskom službeniku kojem je određeno od 5 do 9 bodova, dok se prestanak radnog odnosa može izreći policijskom službeniku kojem je određeno 25 ili više bodova. Policijskom službeniku za 20 i više bodova izriče se i disciplinska sankcija obustavljanja unapređenja u viši čin za vremensko razdoblje od 12 mjeseci do tri godine. Ako se policijski službenik tereti za dvije ili više povreda proisteklih iz istog događaja, disciplinska odgovornost utvrđuje se za svaku povredu zasebno, a izriče se jedinstvena disciplinska sankcija za sve povrede. Odluku o jedinstvenoj disciplinskoj sankciji komisija donosi prema povredi kojoj se pripisuje najviše bodova, a ostale se povrede uzimaju u obzir kao otežavajuće okolnosti prilikom odlučivanja o vrsti i visini disciplinske sankcije. Prilikom odlučivanja o disciplinskoj sankciji bodovi pripisani za svaku povredu u proteklih pet godina zbrajaju se, množe s faktorom 0,2 i pribrajaju bodovima pripisanim za povredu službene dužnosti po kojoj se postupa. Svako lakšoj povredi službene dužnosti pripisuje se jedan bod koji se dodjeljuje za razdoblje od dvije godine od dana izricanja disciplinske sankcije i primjenjuje za buduće povrede službene dužnosti u tom roku. Obvezna disciplinska sankcija prekida radnog odnosa izriče se za teže povrede službene dužnosti iz čl. 107. st. 1. točke od 13. do 26. ZPS-a, ako je povreda učinjena s namjerom ili zbog krajnje nepažnje, a nisu utvrđene olakšavajuće okolnosti u prilog policijskom službeniku. Obvezna disciplinska sankcija prekida radnog odnosa izriče se kada policijski službenik sakupi 60 ili više bodova za povredu po kojoj se postupa i ranije povrede službene dužnosti u proteklih pet godina. Obvezna disciplinska sankcija prekida radnog odnosa izriče se ako je policijski službenik pravomoćno osuđen za kazneno djelo na kaznu zatvora od šest mjeseci ili težu (čl. 112. st. 1. – 10. ZPS-a). Prestanak radnog odnosa najteža je sankcija jer tu nema nikakva elasticiteta – nikakva postrožavanja, odnosno ublažavanja kazne¹⁷.

Nadležno tijelo dužno je sankciju individualizirati uzimajući u obzir olakšavajuće i otežavajuće okolnosti povrede službene dužnosti, težinu povrede i posljedica, stupanj odgovornosti počinitelja te ponašanje prije i nakon učinjene povrede¹⁸.

Policijsko tijelo vodi evidenciju o disciplinskim sankcijama izrečenim policijskim službenicima. Sve disciplinske sankcije upisuju se u osobni dosje policijskog službenika (čl. 112. st. 11. i čl. 118. ZPS-a)¹⁹.

¹⁶ U razdoblju od 2011. do 2015. godine policijskim službenicima Federalne uprave policije za lakše povrede službene dužnosti izrečeno je devet sankcija "pisana opomena" i dvije sankcije "novčana kazna". U istom razdoblju pokrenuto je 26 postupaka zbog težih povreda službene dužnosti, u kojima su izrečene dvije sankcije "prestanak radnog odnosa" i 11 sankcija "novčana kazna", jedan je službenik oslobođen optužbe, dva su slučaja obustavljena, u dva predmeta disciplinski su postupci obustavljeni do okončanja kaznenog postupka, u šest je slučajeva zahtjev za pokretanje disciplinskog postupka odbijen, a u dva predmeta (koja su tek pokrenuta) odluka nije donesena. Izvor podataka: e-mail Kabineta direktora Federalne uprave policije, 29. ožujka 2016.

¹⁷ Nikolić, G. (2008). *Disciplinska odgovornost državnih službenika*. Magistarski rad. Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, str. 185.

¹⁸ Simonović, D. *Individualizacija disciplinske mere*. Pravo i privreda, 5–8/01., str. 282.

¹⁹ Člancima 116. i 122. Nacrta ZPS-a propisano je da se izrečene sankcije za lakše, odnosno teže povrede službene dužnosti brišu ako policijski službenik u roku od jedne, odnosno pet godina od pravomoćnosti rješenja o izricanju disciplinske sankcije ne počini novu lakšu, odnosno težu povredu službene dužnosti.

3. DISCIPLINSKI POSTUPAK

Disciplinski postupak jest skup radnji i pravnih normi kojima se regulira ostvarivanje disciplinske odgovornosti počinitelja povrede službene dužnosti²⁰.

Disciplinski postupak mora biti pošten i transparentan. Tijekom disciplinskog postupka policijski službenik uživa sljedeća prava koja se razrađuju podzakonskim aktom²¹: 1. pravo da bude pravovremeno obaviješten o optužbi za povredu službene dužnosti i o dokazima, kao i pravo da pisano odgovori na optužbu ili da se njegova usmena izjava zapiše; 2. pravo na pošteno i javno saslušanje u razumnom roku pred tijelima utvrđenim ZPS-om; javnost može biti isključena ako to zahtijevaju interesi morala, javnog reda i državne sigurnosti demokratskog društva ili ako je to u interesu maloljetnika ili zaštite privatnog života, a može biti isključena i do nužne mjere u posebnim okolnostima, kad bi javno saslušanje ometalo pravičnost prema mišljenju tijela utvrđenih ZPS-om; 3. pravo na nedavanje iskaza protiv sebe, pravo da se od optužbe brani sam ili uz stručnu pomoć odvjetnika kojeg sam izabere te pravo prisustvovanja svakom saslušanju u postupku; 4. pravo na javno izricanje odluke; 5. pravo na podnošenje žalbe na odluku o disciplinskoj odgovornosti (čl. 105. st. 4. i 5. ZPS-a). U provedbi disciplinskih postupaka osobito je važno da se osobi protiv koje se postupak vodi pruži mogućnost osobnog očitovanja na zahtjev za provedbu disciplinskog postupka, kao i osobno sudjelovanje u dokaznom postupku, kako bi se nakon valjano provedena usmenog postupka donijela zakonita odluka o odgovornosti službenika. To je osobito važno zbog teških posljedica koje takva odluka ima za službenika, jer može dovesti i do prestanka službeničkog odnosa²². Jasno propisivanje prava policijskih službenika kada se protiv njih vodi disciplinski postupak bitno je kako bi se izbjeglo njihovo šikaniranje zbog primjene policijskih ovlasti²³.

Interni postupak zbog povrede službene dužnosti pokreće se na osnovi: 1. pritužbe građanina; 2. zahtjeva jednog ili više zaposlenih u policijskom tijelu; 3. zahtjeva neposredno nadređenoga policijskog službenika; 4. zahtjeva predsjedavajućeg Ureda za pritužbe javnosti pri Ministarstvu unutarnjih poslova. Interni postupak vodi Jedinica za profesionalne standarde (JPS). Svatko tko primi informaciju ili pritužbu na policijskog službenika, proslijedit će tu informaciju ili pritužbu JPS-u u roku od 24 sata. Interni postupak za lakše povrede službene dužnosti mora se završiti u roku od 30 dana od dana prijave JPS-u. Interni postupak za teže povrede službene dužnosti mora se završiti u roku od tri mjeseca od dana prijave JPS-u, a može se produžiti za još dva mjeseca u ovisnosti o složenosti slučaja (čl. 108. ZPS-a). Za lakše povrede službene dužnosti interni postupak i donošenje odluke o sankciji od rukovoditelja moraju biti okončani u roku od 60 dana od dana kada je povreda prijavljena JPS-u. Za teže povrede službene dužnosti interni postupak i disciplinski postupak moraju biti okončani u roku od devet mjeseci od dana kada je povreda prijavljena JPS-u. Iznimno, kada se protiv policijskog službenika vodi kaznena istraga, pokreće se disciplinski postupak i prekida se do

²⁰ Kresoja, M., Emkić, H. *Uloga Policijskog odbora u disciplinskom postupku – praktična iskustva Policije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*. NIR – časopis za nauku, istraživanje i razvoj, 3/2013., str. 10.

²¹ Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti policijskih službenika Federalnog ministarstva unutarnjih poslova Federacije BiH, Službeni glasnik Federacije BiH, broj 60/05., 22/09.

²² Peček, R. *Važnost usmene rasprave u disciplinskom postupku*. Informator br. 5911–5912/10., str. 22.

²³ Krašovec, D. (2006). *Pogodba o zaposlitvi in odgovornost za delovne obveznosti*. Upravna akademija u Ljubljani, str. 27.

okončanja kaznenog postupka ili do okončanja kaznene istrage (čl. 116. ZPS-a)²⁴.

Disciplinske sankcije za lakše povrede službene dužnosti izriče rukovoditelj nakon provedenoga internog postupka. Disciplinske sankcije za teže povrede službene dužnosti izriče disciplinska komisija nakon provedenoga disciplinskog postupka (čl. 109. st. 2. ZPS-a). Tijela disciplinskog postupka jesu disciplinska komisija i disciplinski tužitelj. Disciplinsku komisiju uspostavlja rukovoditelj policijskog tijela, a čine je predsjedavajući, dva člana i jednak broj zamjenika. Dva člana i jedan zamjenik moraju imati čin višeg inspektora ili viši, a drugi član i drugi zamjenik moraju biti državni službenici. Najmanje jedan član disciplinske komisije mora biti diplomirani pravnik. Predsjedavajući disciplinske komisije jest policijski službenik najvišeg čina. Disciplinskog tužitelja i njegova zamjenika imenuje rukovoditelj policijskog tijela na razdoblje od dvije godine, a njihov mandat može se obnoviti za još dvije godine. Disciplinski tužitelj pred disciplinskom komisijom i policijskim odborom zastupa zahtjev za pokretanje disciplinskog postupka. Disciplinski tužitelj ima ovlaštenje za poduzimanje svih radnji kao stranka u postupku te pravo uvida u kompletan spis predmeta o pokretanju disciplinskog postupka. Može tražiti i druge informacije od drugih organizacijskih jedinica Uprave policije, kao i drugih pravnih i fizičkih osoba za koje ocijeni da su potrebne za pokrenuti disciplinski postupak. Za teže povrede službene dužnosti JPS u roku od sedam dana nakon provedenog internog postupka dostavlja disciplinskoj komisiji zahtjev za pokretanje disciplinskog postupka. Disciplinska komisija odlukom pokreće disciplinski postupak u roku od sedam dana od dana primitka zahtjeva JPS-a. Zahtjev i odluka o pokretanju disciplinskog postupka zbog teže povrede službene dužnosti dostavljaju se policijskom službeniku. Disciplinska komisija donosi odluku o disciplinskoj odgovornosti u roku od 60 dana nakon primitka zahtjeva za pokretanje disciplinskog postupka (čl. 110. st. 1. – 6. i čl. 111. ZPS-a). Propisivanjem da disciplinski postupak mogu pokrenuti, odnosno disciplinsku optužbu mogu zastupati samo tijela Ministarstva unutarnjih poslova, onemogućavaju se nezadovoljne stranke da pokretanjem disciplinskog postupka, bez određenog filtra, šikaniraju policijske službenike, odnosno policijsku službu.

Obrazložena odluka o disciplinskoj odgovornosti dostavlja se policijskom službeniku (čl. 109. st. 3. ZPS-a). Time se optuženom omogućava da dozna zbog čega je kažnjen, odnosno zbog čega nisu prihvaćeni njegovi dokazi i iznesena stajališta²⁵. Protiv odluke o disciplinskoj odgovornosti može se u roku od 15 dana od dana primitka odluke podnijeti žalba policijskom odboru, koji uspostavlja Vlada Federacije BiH i čine dva policijska službenika s činom glavnog inspektora te jedan državni službenik iz Ministarstva unutarnjih poslova. Žalba podnesena policijskom odboru odgađa izvršenje odluke. Policijski odbor odlučuje o žalbi u roku od 30 dana od dana primitka žalbe. Odluka policijskog odbora konačna je i može biti predmet sudskog preispitivanja (čl. 113., čl. 124. st. 1. i 4. te čl. 125. st. 1. ZPS-a)²⁶. Sudska

²⁴ Radi izbjegavanja nastupanja zastare vođenja disciplinskog postupka, kada se zbog istog životnog događaja protiv policijskog službenika vodi kaznena istraga ili kazneni postupak, čl. 121. Nacrta ZPS-a propisuje da se pokrenuti disciplinski postupak ne mora prekinuti, a disciplinska komisija obvezna je nastaviti disciplinski postupak ako podaci upućuju na to da će prekid postupka dovesti do apsolutne zastare disciplinskog postupka.

²⁵ Braibant, G. (2002). *Administrativno pravo Francuske*. JP Službeni list SRJ Beograd i CID Podgorica, Beograd, str. 326.

²⁶ Detaljnije o sudskoj zaštiti protiv konačnih odluka u disciplinskim postupcima protiv policijskih službenika u Federaciji BiH vidi u: Lovrić, M. (2015). *Povrede službenih dužnosti policijskih službenika u Bosni i Hercegovini za vrijeme i poslije misije IPTF i EUPM*. Završni rad II. ciklusa. Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije u Sarajevu, str. 84.–92.

kontrola smatra se najprikladnijom metodom za ispitivanje zakonitosti djelovanja uprave²⁷.

Zastara u disciplinskom postupku znači gubitak prava tijela u postupku da vode postupak, izreknu i izvrše disciplinsku mjeru prema zaposlenom zbog proteka određenog vremena od izvršenja ili saznanja za povredu službene dužnosti²⁸. Zastarijevanje upozorava nadležna tijela na potrebu odgovornijeg i savjesnijeg obavljanja dužnosti u otkrivanju i kažnjavanju počinitelja povreda službenih dužnosti, kako ne bi protekao zakonski rok u kojem se postupak može pokrenuti i voditi. Vođenje postupka zbog lakše povrede službene dužnosti zastarijeva u roku od tri mjeseca od dana saznanja za izvršenu povredu službene dužnosti i izvršitelja, a najduže u roku od šest mjeseci od dana izvršenja povrede. Vođenje postupka zbog teže povrede službene dužnosti zastarijeva u roku od šest mjeseci od dana saznanja za izvršenu povredu i izvršitelja, a najduže u roku od godine dana od dana izvršenja povrede²⁹. Izvršenje disciplinske sankcije za lakšu povredu službene dužnosti zastarijeva u roku od tri mjeseca, a za težu povredu službene dužnosti u roku od šest mjeseci, računajući od pravomoćnosti rješenja kojim je disciplinska sankcija izrečena. U pogledu prekida zastare pokretanja postupka, odnosno izvršenja, odgovarajuće se primjenjuju odredbe o prekidu zastare pokretanja, odnosno izvršenja utvrđene kaznenim zakonima Federacije Bosne i Hercegovine (čl. 117. st. 1. – 2. ZPS-a).

4. SUSPENZIJA

Suspenzija je institut kojim se policijski službenik, u zakonom propisanim slučajevima, može ili mora udaljiti s rada do okončanja kaznenog ili disciplinskog postupka.³⁰ Riječ je o posebnoj mjeri koja nije sankcija jer još nije utvrđena disciplinska odgovornost policijskog službenika³¹.

Policijski službenik bit će odmah suspendiran sa zadataka i dužnosti koje vrši ili suspendiran iz policijskog tijela: a) ako je protiv policijskog službenika pokrenut kazneni postupak za kazneno djelo počinjeno tijekom primjene policijskih ovlaštenja ili b) ako se policijski službenik nalazi u pritvoru ili c) ako je riječ o kaznenim djelima za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od najmanje tri godine i/ili d) ako je policijski službenik zatečen u izvršenju kaznenog djela³². Dok se nalazi u pritvoru, policijski službenik nije u objektivnoj mogućnosti obavljati svoje poslove, pa zbog toga sama činjenica određivanja pritvora nužno dovodi do njegova udaljenja s rada u državnom tijelu³³. Rukovoditelj policijskog tijela

²⁷ Jerinić, J. (2012). *Sudska kontrola uprave*. Pravni fakultet Univerziteta Union i Javno preduzeće Službeni glasnik. Beograd, str. 13.

²⁸ Leštanin, B., Nikač, Ž. (2016). *Komentar Zakona o policiji*. Poslovni biro. Beograd, str. 420.

²⁹ Prema čl. 121. st. 2. Nacrta ZPS-a, vođenje disciplinskog postupka za težu povredu službene dužnosti zastarijeva u roku od 90 dana od dana pokretanja disciplinskog postupka.

³⁰ Ivošević, Z. *Suspenzija*, u: *Enciklopedija imovinskog prava i prava udruženog rada*, svezak 2. Službeni list SFRJ. Beograd, str. 227.

³¹ Drmić, A. *Vrste povreda službene dužnosti i disciplinske sankcije*. Hrvatska javna uprava, 3/10., str. 792.

³² Člankom 131. st. 1. Nacrta ZPS-a obvezatna suspenzija ograničena je na slučajeve određivanja pritvora i potvrđivanja optužnice protiv policijskog službenika.

³³ Novaković, S. *Disciplinska odgovornost zaposlenih u državnim organima*. Pravni život, 3–4/03., str. 150.–151.

može policijskog službenika suspendirati sa zadataka i dužnosti koje vrši ili suspendirati iz policijskog tijela ako postoje osnove sumnje da je počinio kazneno djelo ili težu povredu službene dužnosti i ako se, uzimajući u obzir prirodu kaznenog djela ili teže povrede službene dužnosti, kao i okolnosti pod kojima je počinjeno kazneno djelo, odnosno teža povreda službene dužnosti, može osnovano vjerovati da bi to štetilo interesima službe ili internom postupku. Rukovoditelj je odgovoran za donošenje odluke o privremenoj suspenziji, koja može trajati do okončanja disciplinskog ili kaznenog postupka. Tijekom suspenzije službeno oružje, značka i službena iskaznica policijskog službenika oduzimaju se i zabranjeno mu je nositi službenu odoru. Policijski službenik koji je primio odluku o suspenziji može podnijeti žalbu na odluku o suspenziji policijskom odboru u roku od 15 dana od primitka odluke (čl. 114. ZPS-a). Policijski službenik suspendira se kad se odluka o tome donese. Bez odluke, nema suspenzije i ako osnova za suspenziju postoji. S obzirom na to, odluka o suspenziji ima konstitutivni karakter³⁴.

Tijekom suspenzije iz policijskog tijela policijski službenik ima pravo na 55 % svoje plaće. U posebnim slučajevima, kada ima obitelj koju uzdržava, policijski službenik ima pravo na 65 % svoje plaće³⁵. Policijski službenik ima pravo na punu naknadu svoje plaće i druga prava po osnovi rada ako se utvrdi da nije odgovoran za težu povredu službene dužnosti i za počinjenje kaznenog djela (čl. 115. ZPS-a). Policijskom službeniku ne pripada novčana naknada za pretrpljene psihičke boli zbog nezakonitog udaljenja iz službe jer je njegova satisfakcija u tome što je pravomoćnom odlukom upravnog tijela ili suda vraćen na posao³⁶.

5. ZAKLJUČAK

Zakonodavac je propisivanjem velikog broja lakših i težih povreda službene dužnosti pravno okvalificirao sva nedopuštena ponašanja, pri čemu je jasno istaknuto da policijski službenici odgovaraju i za nedolično ponašanje izvan službe jer se i izvan službe moraju ponašati u skladu sa svojim statusom i dostojno jednog službenika države koji nosi odoru (ili je ne nosi kada obavlja određene policijske poslove) te predstavlja državu. Sustavom disciplinskih kazni policijskim službenicima jasno se daje na znanje da će se strože kazniti za ponovljeno kršenje službene dužnosti te da zbog određenih propusta više neće moći raditi u Federalnoj upravi policije Federacije BiH. Imenovanjem disciplinskog tužitelja osigurava se da disciplinsku optužbu zastupa osoba koja se pobliže bavi problematikom disciplinske odgovornosti, pa jest, odnosno trebala bi biti upoznata s relevantnim izvorima prava i sudskom praksom. Pravila disciplinskog postupka jamče dostatna prava obrane optuženom policijskom službeniku, a policijskim službenicima osigurana je i sudska zaštita protiv konačne odluke u disciplinskom postupku.

Radi individualizacije kažnjavanja, kao i radi davanja posljednjeg upozorenja u određenim slučajevima, bilo bi korisno kao sankcije propisati kazne: premještaj na drugo radno

³⁴ Ivošević, Z., Ivošević, M. (2004). *Komentar Zakona o radu*. Savremena administracija. Beograd, str. 279.

³⁵ Člankom 132. st. 1. Nacrta ZPS-a propisano je da tijekom trajanja suspenzije policijski službenik ima pravo na 85 % osnovne plaće, uvećane za minulni rad, isplaćene u prethodnom mjesecu.

³⁶ Lale, R. *Udaljenje radnika sa rada (suspenzija)*. Godišnjak Pravnog fakulteta Univerziteta u Istočnom Sarajevu, 1/12., str. 137.

mjesto iste ili niže složenosti poslova, odnosno uvjetni prestanak radnog odnosa (državne službe)³⁷. Rokove zastare za vođenje disciplinskog postupka za težu povredu službene dužnosti trebalo bi produljiti, uz određivanje dvostruko dužeg roka za koruptivne povrede službene dužnosti, a potrebno je propisati i da se zastara prekida radnjama koje se poduzimaju pred sudbenim tijelima koja ispituju ustavnost ili zakonitost odluke o disciplinskoj odgovornosti.³⁸

LITERATURA

1. Benković, B. (2010). *Disciplinska odgovornost državnih službenika u pravu Republike Hrvatske i pravu Bosne i Hercegovine*. Magistarski rad. Pravni fakultet u Osijeku.
2. Braibant, G. (2002). *Administrativno pravo Francuske*. JP Službeni list SRJ Beograd i CID Podgorica, Beograd.
3. Cardona, F. (2003). *Liabilities and Discipline of Civil Servants*. <http://www.sigmaweb.org/publicationsdocuments/37890790.pdf> (pristup 18. 4. 2018.).
4. Čukić, Z. *Disciplinska odgovornost zaposlenih*. Sudska praksa, 1/06.
5. Dedić, S., Gradašćević-Sijerčić, J. (2005). *Radno pravo*. Pravni fakultet u Sarajevu.
6. Drmić, A. *Vrste povreda službene dužnosti i disciplinske sankcije*. Hrvatska javna uprava, 3/10.
7. Federalna uprava policije Ministarstva unutarnjih poslova Federacije BiH, mail od 29. ožujka 2016.
8. Henning, O. *Policijska etika – Upute za orijentaciju*. Izbor članaka iz stranih časopisa. Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, 4/99.
9. Ilić, A. (2012). *Disciplinska i materijalna odgovornost državnih službenika u pravnom sistemu Republike Srbije*. <http://teme2.junis.ni.ac.rs/public/journals/1/previousissues/teme1-2012/teme%201-2012-23%20lat.pdf> (pristup 18. 4. 2018.).
10. Ivošević, Z., Ivošević, M. (2004). *Komentar Zakona o radu*. Savremena administracija. Beograd.
11. Ivošević, Z. *Suspenzija*, u: *Enciklopedija imovinskog prava i prava udruženog rada*, svezak 2. Službeni list SFRJ. Beograd.
12. Jerinić, J. (2012). *Sudska kontrola uprave*. Pravni fakultet Univerziteta Union i Javno preduzeće Službeni glasnik. Beograd.

³⁷ Predloženo rješenje sadržano je u čl. 110. st. 2. t. 4. i 5. Zakona o policiji Republike Hrvatske, Narodne novine, broj: 34/11., 130/12., 89/14., 151/14., 33/15., 121/16. S obzirom na to da je u izvršenju disciplinske kazne "premještanje na drugo radno mjesto iste ili niže složenosti poslova na vrijeme od 2 do 4 godine" utvrđeno kako određivanje vremenskog trajanja kazne dovodi do nemogućnosti trajnog popunjavanja radnog mjesta s kojeg je kažnjeni policijski službenik premješten, a on se po isteku kazne ima pravo vratiti na radno mjesto s kojeg je premješten, u čl. 24. Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policiji, <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=7877> (pristup 12. 7. 2018.), predlaže se da navedena kazna glasi "premještanje na drugo radno mjesto iste ili niže složenosti poslova istog stupnja obrazovanja".

³⁸ Predloženo rješenje sadržano je u čl. 109. st. 2. i 3. Zakona o policiji Republike Hrvatske. Prekid zastare vođenja disciplinskog postupka radnjama sudbenih tijela propisan je čl. 215. st. 4. Zakona o policiji Republike Srbije, Službeni glasnik, 6/16., 24/18. Udvostručeno trajanje roka za vođenje disciplinskog postupka za koruptivno disciplinsko djelo propisano je čl. 124. st. 4. Zakona o policiji i unutarnjim poslovima Republike Srpske, Službeni glasnik Republike Srpske, 57/16., 110/16.

13. Juras, D. *Disciplinska odgovornost policijskih službenika u Republici Srpskoj*. NBP – Žurnal za kriminalistiku i pravo, 1/15.
14. Krašovec, D. (2006). *Pogodba o zaposlitvi in odgovornost za delovne obveznosti*. Pravna akademija u Ljubljani.
15. Kresoja, M., Emkić, H. *Uloga Policijskog odbora u disciplinskom postupku – praktična iskustva Policije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine*. NIR – časopis za nauku, istraživanje i razvoj, 3/2013.
16. Lale, R. *Udaljenje radnika sa rada (suspenzija)*. Godišnjak Pravnog fakulteta Univerziteta u Istočnom Sarajevu, 1/12.
17. Leštanin, B., Nikač, Ž. (2016). *Komentar Zakona o policiji*. Poslovni biro, Beograd.
18. Lovrić, M. (2015). *Povrede službenih dužnosti policijskih službenika u Bosni i Hercegovini za vrijeme i poslije misije IPTF i EUPM*. Završni rad II. ciklusa. Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije u Sarajevu.
19. Lubarda, B. *Disciplinska odgovornost i harmonizacija prava*. Pravo i privreda br. 5–8/01.
20. Milković, D. *Odgovornost službenika za povredu službene dužnosti*. Radno pravo, 6/05.
21. Nikolić, G. (2008). *Disciplinska odgovornost državnih službenika*. Magistarski rad. Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu.
22. Novaković, S. *Disciplinska odgovornost zaposlenih u državnim organima*. Pravni život, 3–4/03.
23. Peček, R. *Važnost usmene rasprave u disciplinskom postupku*. Informator br. 5911–5912/10.
24. Simonović, D. *Individualizacija disciplinske mere*. Pravo i privreda, 5–8/01.
25. Simović, V. *Disciplinska odgovornost zaposlenih prema novom Zakonu o radu Republike Crne Gore*. Pravni život, 10/03.
26. Stephens, D. W. (2011). *Police Discipline: A Case for Change*. <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/234052.pdf> (pristup 18. 4. 2018.).

Pravni izvori

1. Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policiji, <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=7877> (pristup 12. 7. 2018.).
2. Nacrt Zakona o policijskim službenicima Federacije Bosne i Hercegovine, veljača 2017., <http://www.fmup.gov.ba/v2/propis.php?idkat=1&idpropis=58> (pristup 12. 7. 2018.).
3. Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti policijskih službenika Federalnog ministarstva unutarnjih poslova Federacije BiH. Službeni glasnik Federacije BiH, broj 60/05., 22/09.
4. Zakon o policiji i unutarnjim poslovima Republike Srpske. Službeni glasnik Republike Srpske, 57/16., 110/16.
5. Zakon o policiji Republike Hrvatske. Narodne novine, broj: 34/11., 130/12., 89/14., 151/14., 33/15., 121/16.
6. Zakon o policiji Republike Srbije. Službeni glasnik, 6/16., 24/18.
7. Zakon o policijskim službenicima Federacije BiH. Službene novine Federacije BiH, broj 27/05., 70/08.
8. Zakon o unutarnjim poslovima Federacije BiH. Službene novine Federacije BiH, broj 81/14.

Summary

Damir Juras

Disciplinary Action of Police Officers of Federal Police Administration in Federation of Bosnia and Herzegovina

In the work, the illustration of disciplinary action of police officers' system of Federal Police Administration in Federation of Bosnia and Herzegovina then, besides particular institutes, the legal theory views are mentioned. Introductory, the description of competences and obligations of police officers is given and the disciplinary action is defined. In central part of work the author describes non-fulfillment of official duty, disciplinary sanctions, rules of disciplinary procedure and procedure of expelling from the police officer service. Conclusion is that the system of disciplinary action is set in articulate and coherent way, which insures the achievement of orderly and efficient service, but also the protection of police officers' rights.

Key words: disciplinary proceedings, disciplinary responsibility, Federal Police Administration, Federation of Bosnia and Herzegovina, police officer, violation of official duty.